

Alhoewel men ze vroeger soms in 'De Gloeiende Oven' zag...

Die van de trap, dat zijn geen viswijven

Waarmee dat historisch probleem alvast voor eens en altijd opgelost is

VROEGER ZAG DE Oostendse Visserskaai er zo'n beetje uit als het eruit ziet in Nieuwpoort. Naar Nieuwpoort komt men van ver om er in één van de vele viswinkels langs de Kaai verse vis te kopen. Zo was in de jaren dertig ook op de Oostendse Visserskaai. Ook de Vismarkt in de nabijheid van de trap werd druk bezocht door liefhebbers van verse vis en andere lekkernijen uit het zee'tje. Op de plaats waar vandaag ingescheept wordt voor de car-ferry stond toen de vismijn, de 'Cierk'. De eigenlijke Vismarkt lag tussen de Boone- en Cadzandstraatjes.

Tussen de Vismarkt en de vroegere 'Zwienemarkt' (het huidige Vissersplein) stond een blok oude huizen waar ook de danszaal 'De Gloeiende Oven' gelegen was. Die blok werd in de jaren vijftig afgebroken. In de Fransiscusstraat, tegenover de Vismarkt, had men enkele bekende viswinkels. Op de Visserskaai zelf waren restaurants zeldzaam, er waren meer viswinkels en herbergen, uiteraard vooral visserscafés. De herbergiers trachtten in het toeristische seizoen een stuiver bij te verdienen met de verkoop van garnaal en droogvis op een kraampje bij hun terras: daar kon men kraakverse garnaal, een schotse schulle of een totje - gedroogde wijting - met een malse pint fris bier nuttigen. Toeristen die naar Oostende kwamen, zochten rond en op de Kaai naar een poosje levende

verse vis, zoals er 'maar alleen te Oostende langs de kaai te koop is'. Maar ook de Oostendse 'kenners' wisten waar de lekkerste <aar te koop was. Langzaam werd alle plaats ingepalmd door de restaurants. Kort na de oorlog vormde de 'Belgica', tot ver in binnen- en buitenland bekend, de kern van de toenemende schare vistenten en -restaurants. Iedereen — kok of geen kok — wilde delen van de faam van de Belgica. Zo was er onder andere een kolenhandelaar die op de horeca overschakelde. Hij baatte een restaurant uit dat alom bekend werd voor zijn uiterst verse vis. Voorraad legde de man niet aan. Kwam er een klant, dan ging Kamiel met een emmer naar buiten om aan de Trap het bestelde te kopen dat vervolgens door zijn vrouw achter het fornuis

De Oostendse Visserskaai rond 1920. De viskarretjes bepalen het straatbeeld.

bereid werd. Zo kreeg het restaurant zijn faam: vis vers van de boot!

De Trap is gebleven en kreeg overdekte gemetste stalletjes voor de verkoop van verse vis en garnaal van de *bootjessjowerij*. De lange rij kraampjes met de rug naar kaai en trap voor lekkere beetjes, droog- en gerookte vis, mosselen, wulhoeks, rolmops en andere smakelijke hapjes zijn er naderhand bijgekomen.

In de jaren dertig kreeg de vishandel in de buurt van de Visserskaai het moeilijk met de visleursters die vis en garnaal aan de trap kwamen kopen om ze vervolgens in stad uit te leuren. In plaats van hun ronde te doen bleven ze staan. Ze verkochten hun waar ter plaatse en ze deden dit zonder standgeld te betalen. Ze werden een ernstige concurrentie voor

de viswinkels, de kramen op de Vismarkt en de stalletjes op de terrasjes. De huurders van een kraam op de Vismarkt en de viswinkels langs de Visserskaai kloegen verder ook over de visleursters die hun produkten verkochten aan het 'sprotkot' ('de cinema', zoals die barak nabij de vismijn waar de sprout verkocht werd ook genoemd werd). Daar hadden middenstanders wel 27 leursters geteld die er bleven staan. De handelaars kloegen erover dat zij wel standgeld aan de stad moesten betalen. Bovendien was het de viskarretjes gewoon verboden te blijven staan nadat ze hun vis en garnaal aangekocht hadden. Verschillende vrouwtjes waren reeds in overtreding genomen en mochten een fikse boete verwachten van de politierechter. Het stadsbestuur trachtte vervolgens een middel te vinden om iedereen tevreden te stellen. De visvrouwtjes werden op dinsdag 30 mei 1933 uitgenodigd op het stadhuis om de mogelijkheid te onderzoeken aan ieder een plaats

aan de trap toe te kennen, mits betaling van een jaarlijks standgeld. Er waren een vijftigtal visvrouwtjes opgekomen om te luisteren naar schepen Peurquaet en Firmin Asseloos, de verantwoordelijke stadsbeambte.

Daar werd overeengekomen dat:

1. de leursters die een standplaats verlangen aan de 'trap' een standgeld van 60 tot 120 fr. per jaar betalen;
2. alleen garnaal en vis voortkomende van de garnaal-schepen mag verkocht worden;
3. de verkoop er enkel toegelaten is tussen 8 uur 's morgens en 1 uur 's middags;
4. wie standgeld betaalt, een koperen plaat met de woorden 'Stad Oostende' op een goed zichtbare plaats op het karretje mag aanbrengen. Die plaat moet gekocht worden bij de stad en kost 5 frank;
5. Het politiereglement van kracht blijft waarbij het verboden is op gelijk welke andere plaats in de stad te blijven stilstaan;

Viskarren verdwenen uit het Oostendse stadsbeeld, maar De Trap hield stand. Op de foto Brigitte Van Elslande zusterlijk naast Liliane Spendelaere(links). Schippersvrouwen die hun mannetje staan. (foto gw)

6. kreeftjes van de midden-slagvisserij eveneens op dezelfde plaats mogen verkocht worden;
7. visvrouwen die geen standgeld betalen, in geen geval bij de trap mogen blijven staan nadat ze hun vis en garnaal gekocht hebben.

Ook wilde men schikkingen treffen om de talrijke karretjes behoorlijk op te stellen. Wie geen standplaats betaald had zou achteraan in de rij staan. Standhouders zouden in vier rijen opgesteld worden zodat iedereen zich gemakkelijk tussen de karren kan bewegen. De rijen zouden beurtelings vooraan komen te staan. Hier merkten de vrouwtjes op dat het geen zin had om standplaatsen toe te wijzen: de ene klant koopt immers toch liever bij Mietje dan aan Leopoldintje, mannen kopen gewoonlijk liever aan een dikke dan aan een magere. Het hing, zo stelden de viswijven daar met overtuiging, ook allemaal een beetje van de tong(*) af: er waren visvrouwen

die zolang bleven babbelen dat voorbijganger, zin of geen zin, toch iets bij hen kocht. Daar kon, zo blijkt uit de verslaggeving, de verantwoordelijke schepen Peurquaet, mee akkoord gaan. Veiligheidshalve — en zijn papenheimers kennende — voegde hij eraan toe dat streng toezicht zou gehouden worden om erop toe te zien of de visvrouwtjes, ondanks hun schone woorden, niet om de beste plaatsen zouden vechten.

Jef Klausing

(met gegevens uit DE ZEE-WACHT en HET VISSERIJ-BLAD van zaterdag 3 juni 1933)

(*) Het lichaamsdeel, niet de vissoort.